



bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 78 - No. 7/8 augustus 1976



Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

Voor de HONINGGOOGST hebben wij
HONINGSLINGERS — HONINGFLACONS — HONINGZEVEN — ONT-
ZEGELBAKKEN — HONINGETIKETTEN — HONINGBUSSEN etc. etc.

Ook kopen wij uw HONING in, voor goede kwaliteit betalen wij goede prijzen.

Naast de normale werkdagen is het BIJENHUIS geopend op de navolgende zaterdagen: 7 augustus - 28 augustus en 11 september, des morgens van 8.00 uur tot 12.30 uur.

VERDERE VERKOOPADRESSEN

Tegen een geringe prijsverhoging (bijdrage in de vrachtkosten) zijn onze artikelen ook verkrijgbaar bij de afdelingsdepôts:

Boerenbond Neerbosch-Hees, St. Agnietenweg 6, Nijmegen.

Afd. Bunnik/Houten, B. Th. Barten, Koningslaan 23, Bunnik,
telefoon 03405 - 17 42.

S. G. v. d. Esschert, Spreeuwenweg 45, Apeldoorn, telefoon 055 - 23 67 79.

Afd. Velsen en omstreken, H. S. Homburg, Velserduinweg 165, IJmuiden.
Telefoon 02550 - 2 15 30.

Depôt Achterhoek, B. Meijerman, Dwarsdijk 6, Halle, Tel. 05736 - 479.

afd. Epe, Coöp. Novaco (Welkoop) Paasvuurweg 7, Epe, Tel. 05780 - 23 17.

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GRINTWEG 273

Postgiro 823276

Algemene Bank Nederland-Wageningen

(Bijenhuis)

rekening nr. 53.90.42.900

Telefoon 08370 - 1 28 63

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.

Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijltjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Deze maand een foto van een deel — ongeveer de helft — van een rij achterbehandelingskasten (drie hoog) zoals we ze in de vijftiger jaren bijna jaarlijks aantreffen in het heidegebied bij

Arnhem dat thans door de geweldige bosbrand is verwoest.

Het is een goed voorbeeld hoe het **niet** moet. Alleen bij een lang aanhoudende overvloedige dracht kan een dergelijke massale opstelling een redelijke opbrengst geven.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	blz.
Nationale Imkersdag	123
Imkersagenda	124
Oproep secretaris-penningmeester	125
Nationale honingtentoonstelling Epe	125
Examen praktisch imker	126
Notulen H.B.-vergadering	126
Veel honing van de heide R. P. Groenveld	127
Raamwerk Chr. Maillie	129
Overbevolking op onze drachtvelden	
H. C. J. Bekker	130
Ergonomie in het bijenvolk Jan van de Veluwe	131
Afdelingsberichten	134

Oh, ie kump wisse!

O ja, ie kump wisse op 21 augustus naar de imkersdag in Epe.

We worden ook in de imkerij steeds zakelijker en moderner van opvatting.

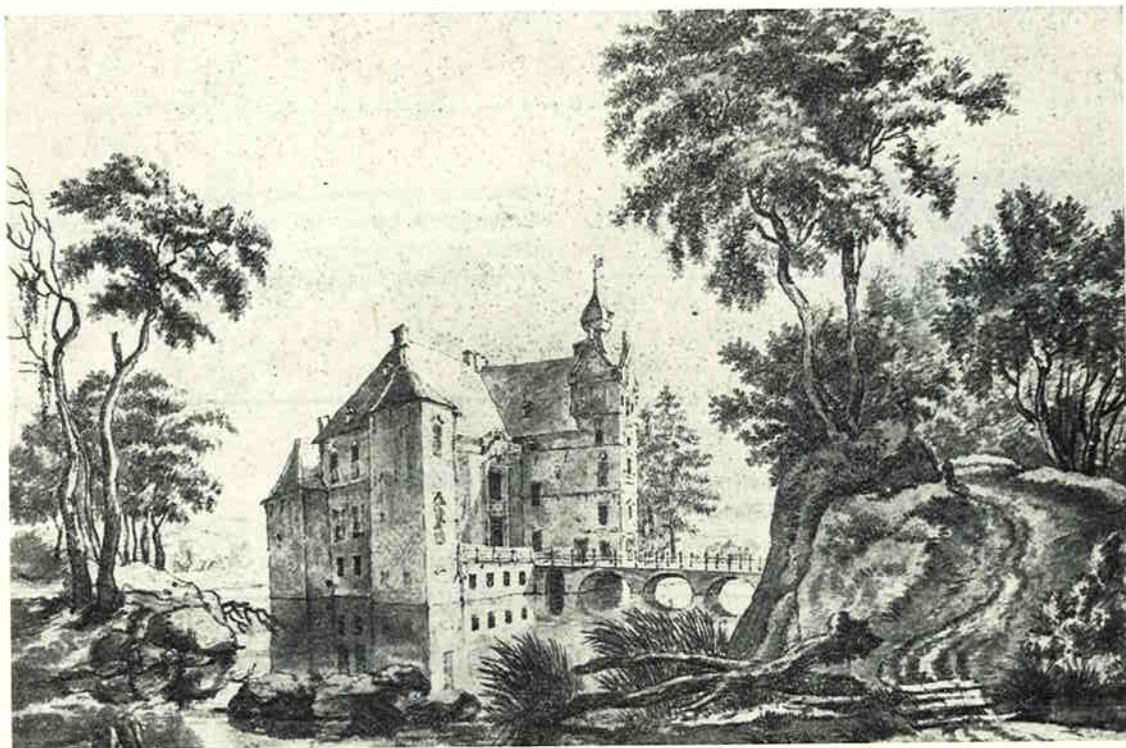
Dat is een gevolg van de gewijzigde inzichten die deze zich verhardende tijd met zich meebrengt en die niet te keren zijn — afgezien nog van het feit of dit mogelijk dan wel verstandig zou zijn. Maar daarnaast doet het toch goed weer eens wat van die oude vertrouwde sfeer van gezelligheid en gemoedelijkheid te proeven, die juist zo kenmerkend is voor onze imkersdagen. Het is bij uitstek de dag voor het vriendschappelijke contact tussen de jonge en de oudere garde en zij kunnen van elkaar nog wat leren ook! Al was het alleen maar meer verdraagzaamheid en bedachtzaamheid. Juist die rustige gemoedelijkheid, die onze moderne tijd zo snel bezig is volkomen te verliezen is bij onze imkers in het oosten van het land nog

overheersend en demonstreert zich niet alleen in de imkerij maar op elk gebied, in het bijzonder op de Veluwe en in de Achterhoek.

Imkers elders in den lande — de Veluwenaren en de Achterhoekers zijn er toch wel — laat U overhalen — kom naar de imkersdag, blijf zo mogelijk een weekend en geniet nu het nog kan, van een mooi stukje Nederland met een bevolking die nog in een tempo leeft waar een mens oud bij kan worden en gezond blijven en waar je nog mensen tegenkomt die de geur van het dennenbos in hun kleren meedragen. Als wij in het huidige tempo doorgaan ons milieu te bederven en blokkendozen te bouwen — al dan niet noodgedwongen — zal ook dit weldra tot het verleden behoren.

Epe behoort tot de oudste bewoonde gebieden van ons land wat b.v. ook blijkt uit de romaans-gothische N.H. kerk met zijn massieve tufstenen toren in Oene (gem. Epe) en het kasteel de „Cannenburg“ te Vaassen (gem. Epe). Deze

De Cannenburg in de 18de eeuw.



Cannenburg werd reeds in 1372 in de geschriften vermeld. Trouwens de prachtige monumentale eeuwenoude dorpskerk van Epe wordt reeds genoemd in 1176 in een oorkonde van bisschop Godfried van Utrecht. De tijd waarin de Veluwe nog werd beschreven als „Een wilt en byster landt” (byster is onherbergzaam).

Voor uw gemak geven we U nog even de busverbindingen met Epe en een overzicht van het dagprogramma.

Zwolle-Epe. Vertrek Zwolle station 8.30, 8.50, 9.10, 9.30, 9.50 uur. Aankomst Epe Centrum 9.06, 9.26, 9.46, 10.06, 10.26 uur.

Apeldoorn Epe vertrek Apeldoorn busstation vlakbij station N.S. 7.50, 8.10, 8.30, 8.50, 9.10, 9.30, 9.50 en 10.10 uur.

Aankomst Epe Centrum 8.19, 8.39, 8.59, 9.19, 9.39, 9.59, 10.19, 10.39 uur.

Ook terug een 20-minutendienst. Laatste bus richting Apeldoorn 0.35 uur, richting Zwolle 24.00 uur.

Het volledig programma is als volgt:

9.30 - 10.30 uur. Ontvangst van de deelnemers, gelegenheid tot begroeten van oude bekenden en het leggen van nieuwe contacten. Koffie met koek.

10.30 uur. Officiële opening door de voorz. van afd. Epe gevolgd door het welkom van de alg. voorz. Mr. L. R. J. Ridder van Rappard en eventueel toespraken van de Commissaris der Koningin in de provincie Gelderland en de Burgemeester van Epe.

11.00 uur. Lezing van de Hr. L. G. M. Hensels van de staf van de consulent in de algemene dienst voor de bijenteelt over het onderwerp „Bijenweide en het benutten van drachten”.

12.00 uur tot 14.00 uur. Lunchpauze. De lunch wordt geserveerd in de congreszaal in de vorm van een lopend buffet. Dit betekent dat de deelnemers hetgeen zij willen gebruiken aan het buffet moeten halen, het beleg kunnen kiezen waaraan zij de voorkeur geven en niet aan enige beperking gebonden zijn. Daarbij wordt koffie verstrekt maar voor degenen die daarnaast nog wat willen drinken zal er tijdens de middagpauze een stand zijn voor thee, frisdranken, bier enz. uiteraard voor eigen rekening. Er zal voor een vlotte bediening worden gezorgd.

Daarnaast bestaat in de pauze gelegenheid de nationale honingtentoonstelling te bezichtigen, die in één van de aangrenzende zalen wordt gehouden. Natuurlijk kunt u ook buiten het gebouw even de benen strekken.

14.00 uur. Opvoering van het blijspel „Getrouwd of niet”.

16.30 uur. Uitslag van de Nationale Honingtentoonstelling en prijsuitreiking, waarna sluiting van de dag.

De enige contraprestatie die van U wordt gevraagd is **nu** uw giroboek te pakken en f 15,— per deelnemer te storten op **girorekening 2274435 t.n.v. W. Groenewold, Dennenstuk 2 Epe** met de vermelding „Imkersdag”. **Doe het nu!**



1900) nog regelmatig uit de luidspreker klinkt. Hommels of bijen, het zal voor beide componisten weinig verschil gemaakt hebben, maar een merkwaardige samenloop is het wel.

Chr. Maillie

De in 1971 overleden Russisch-Amerikaanse musicus Igor Feodorowitsch Strawinsky is beroemd geworden met composities als l'Oiseau de Feu, Petrouchka en Sacre du Printemps, die vooral voor ballet geschreven werden. Interessant is dat zijn Scherzo Fantastique (opus 3) geïnspireerd is op het leven der bijen.

Dit werkje schreef Strawinsky in 1908. Hij was toen 26 jaar en stond nog sterk onder invloed van zijn niet minder beroemde leermeester Nikolai Rimsky-Korsakow, wiens „Vlucht van de Hommel” uit „Tsaar Zaltan” (opus 57, 1898-

ONZE IMKERSAGENDA

6 augustus	Bijenmarkt Santpoort
14 augustus	Bijenmarkt Zutphen
21 augustus	Nationale Honingtentoonstelling Epe
21 augustus	46ste Nationale Imkersdag Epe
18 september	Honing- en Bijenmarkt Ugchelen
2 oktober	Bijenmarkt Zutphen



OFFICIELE MEDEDELINGEN

Oproep

De financiële omstandigheden van onze vereniging hebben ons gedwongen tot reorganisatie over te gaan. Het gevolg daarvan is dat de functie van secretaris-penningmeester-redacteur is komen te vervallen en aan de heer G. v. d. Weert als zodanig eervol ontslag uit de dienst van de vereniging is verleend. Ten einde de goede gang van zaken, ook in de toekomst, in de vereniging te waarborgen vraagt het hoofdbestuur een part-time kracht, die op vrijwillige basis tegen nader overeen te komen voorwaarden de noodzakelijke administratieve werkzaamheden wil verrichten.

Onze gedachten gaan uit naar een ervaren bijenhouder(ster) die op grond van vroegtijdige pensionering, functioneel leeftijdsontslag of om andere redenen over voldoende vrije tijd (ten minste 2½ werkdag per week) beschikt. Wij menen, gezien de aard van het werk, dat betrokkene aan de volgende eisen moet voldoen:

Algemene kennis van de imkerij;
Beheersing van de moderne talen;
Het kunnen onderhouden van goede betrekkingen met afdelingen en leden;
Administratieve vaardigheid (o.a. correspondentie);
Belangstelling voor en medewerking aan het maandblad;
Woonplaats: liefst Midden-Nederland.

Belangstellenden gelieven zich onder vermelding van referenties voor 15 september a.s. schriftelijk te wenden tot het Dagelijks Bestuur van onze vereniging, Grintweg 273 te Wageningen.

U doet toch ook mee aan de Nationale Honingtentoonstelling en keuring te Epe?

Onze Imkersdag houden we dit jaar in Epe en gelijktijdig hiermee wordt ook onze Nat. Honingtentoonstelling op zaterdag 21 augustus weer gehouden. Het spreekt vanzelf dat de Honingcommissie dit jaar rekent op extra veel inzendingen want elke goede

imker heeft dit jaar al een of meerdere malen de honingslinger kunnen laten draaien. Het reglement heeft U al kunnen bestuderen in ons juninummer en in dit artikel volgen dan nog de laatste aanvullingen en mededelingen over de wijze van inzenden en de keuring.

Wijze van inzending

Opdat de jury kan werken geven wij hierbij nog enige tips voor het inzenden van de honing en andere inzendingen van was, honingkoek enz.

De inzendingen van de groep Veluwe dienen uiterlijk binnen te zijn op vrijdagavond 20 aug. te 19.00 uur in het Gemeentehuis te Epe. Hetzelfde geldt voor de afdelingen van de groep Overijssel-West. De groep Utrecht kan de inzendingen afgeven bij de heer C. Pater Jzn., Achterdijk 22, Bunnik, uiterlijk vrijdag 20 augustus te 16 uur. De groep Overijssel-Oost kan de inzendingen afgeven bij de heer W. Assink, Weth. Elhorststraat 16, Enschede, voor vrijdag 20 aug. a.s.

Voor leden uit de groep Groningen kan dat tot uiterlijk vrijdag 20 aug. te 16.00 uur bij de heer H. Geskes, Albert Schweitzerplantsoen 13 te Roden. Dit alles ter besparing van vrachtkosten en voor een zo goed mogelijke overkomst van de inzendingen. Alle andere imkers worden verzocht hun inzendingen ook uiterlijk vrijdag 20 augustus 19.00 uur in Epe te hebben. Imkers die zelf naar de Imkersdag komen mogen hun inzendingen zelf meebrengen maar dan moet U wel uiterlijk morgens 9.30 uur aanwezig zijn anders kan de jury niet tijdig klaar komen. Ook de experimentele rubrieken en het vlechtwerk mogen zaterdagmorgens meegebracht worden. Voor toezending is het adres, Gemeentehuis EPE, afdeling Nat. Honingkeuringen Epe 1976. Alle inzendingen dienen franco gezonden te worden.

Inleggelden

De inleggelden kunnen ter plaatse worden voldaan of via overschrijving op postgiro 823276 van het Bijenhuis te Wageningen. U hoeft dus niet van te voren op te geven met hoeveel inzendingen U komt. Denkt U er aan een duidelijke lijst in blokletters of getypt bij te sluiten met vermelding van hoeveel inzendingen U heeft en in welke klassen? met uw volledige naam en adres en van welke afdeling U lid bent. Het inleggeld der flacons is GEEN 50 ct per stuk maar telkens per serie van drie stuks.

De keuring zelf

Deze begint al vrijdagavond 20 aug. en is dan niet openbaar en wordt dan zaterdagmorgen voortgezet en is dan voor zover mogelijk wel openbaar. De experimentele inzendingen worden door de imkers zelf gekeurd en beoordeeld waarvoor zij een beoordelingsformulier ontvangen. Honingkoek en honinggebak zal zo mogelijk beoordeeld worden door deskundigen van het Proefstation voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen. Wij wensen U veel succes toe en tot ziens in Epe.

C.P.

Examen „Leraar Bijenteelt“

Op 23 en 24 juni jl. werden op de Proefbijenstand „Ambrosiushoeve“ te Hilvarenbeek examens afgenomen voor leraren bijenteelt. De kandidaten, afkomstig uit het zuiden en midden van ons land, hadden voordien gedurende anderhalf jaar een opleidingscursus op de Ambrosiushoeve gevolgd.

Als gecommiteerden traden op de heren ir. L. M. Bouten te Breda, ir. W. J. Mulder te 's-Gravenhage en H. van Gool te Tilburg.

Alle kandidaten slaagden, de meesten met zeer goede cijfers. Gehoopt wordt, dat zij in de toekomst het grote tekort aan bevoegde leerkrachten in de bijenteelt iets zullen verlichten.

De namen van de geslaagden zijn:

mevrouw D. Frederiks-Peters te Wanroy, mevrouw C. A. M. Kocken-de Vries te Best; en de heren: L. J. B. van Geffen te Zierikzee, A. J. M. Giessen te Heel en Panheel, M. J. H. M. van Iersel te Udenhout, A. F. J. Janssens te Prinsenbeek, E. Klep te Maasbommel, J. B. F. M. Kocken te Best, L. M. Opsteeg te Haaren (N.Br.), P. H. H. Rutten te Heel, H. J. M. Rijsterborgh te Maarssen, J. Steding te Gouderak, A. G. van Stiphout te Helmond, H. J. P. Sweep te Breda, A. J. de Waard te Langenbroek. Red.: Ook onzerzijds van harte proficiat met het behaalde succes!

Aktiviteitengids 1976-1977

Het ligt in onze bedoeling onze tweede Aktiviteitengids voor 1976-1977 in de tweede helft van september a.s. te doen verschijnen.

Afdelingen en leden die suggesties hebben van en voor sprekers, films, dia-series, excursieobjecten of andere interessante dingen worden verzocht hiervan schriftelijk mededeling te doen aan het Bijenhuis te Wageningen, voor 1 sept. a.s. t.a.v. de wrnd.-secretaris.

C.P.

Examen Practisch Imker

Bij voldoende belangstelling zal dit jaar het examen Practisch Imker worden afgenomen in de eerste helft van september a.s. in het Bijenhuis te Wageningen. In 1977 zal dit examen weer normaal worden gehouden in de maand mei.

Welke mogelijkheden men heeft met het diploma Practisch Imker heeft U kunnen lezen in het februari-nummer 1976 van ons Groentje.

Aanmelding

Wie aan het examen wil deelnemen kan zich opgeven tot uiterlijk 15 aug. 1976 bij het Bijenhuis te Wageningen, t.a.v. de Commissie Onderwijs.

Bij de aanmelding dient gelijktijdig het examengeld ad f 75,— overgemaakt te worden op postgiro 823276 van het Bijenhuis te Wageningen met vermelding: Examen Practisch Imker 1976.

Na ontvangst hiervan wordt een vragenformulier toegezonden wat per omgaande ingevuld weer aan het Bijenhuis geretourneerd moet worden.

Examenisen

De minimum leeftijd voor de kandidaten is 20 jaar. Kandidaten moeten een cursus Bijenteelt voor Beginners gevolgd hebben en in het bezit zijn van het diploma van een Gevorderden Cursus Bijenteelt of wel een gelijkwaardig te achten opleiding in deze hebben gevolgd. Zij moeten ten minste 5 jaar bijen

hebben gehouden en gedurende die tijd gemiddeld minstens 5 bijenvolken in eigen beheer gehad en verzorgd hebben.

Het examen duurt 90 minuten waarvan het grootste gedeelte practisch is en verder theoretisch.

Bij het praktijkgedeelte zal vooral de vaardigheid in het omgaan met bijen en het behandelen van de volken op de voorgrond staan. Om enkele voorbeelden te noemen: Kunstzwermen en broedafleggers maken; moeren knippen en merken; volken samenvoegen; honing afnemen; kunstraat inzetten enz.

Bij het theoretisch gedeelte komen aan de orde de ontwikkeling van ei tot bij; de behandeling der bijenvolken gedurende de loop van het jaar; de verschillende soorten zwermen zoals natuur- en kunstzwermen, bruidszwermen, jagers maken bij korven etc. Verder omhangen en separeren; het nut van de bijen voor bestuiving en milieu; bij recreatie e.d. Kennis van drachtplanten en bijenweide; reizen met de bijen. Oogsten van honing en verwerken van honing en was. De Aalster Bedrijfsmethode en andere bedrijfsmethoden. De meest gebruikte kasten, onderdelen en gereedschappen. Bijenziekten, giftige gewasbeschermingsmiddelen, schadelijke dieren enz.

Als basislectuur wordt aanbevolen Het Grote Bijenboek van R. P. Groenveld en Bijenhouden met Succes van H. van Gool. Verder kunnen de bijentijdschriften (vooral ons Groentje) nuttige informatie verschaffen.

C.P.

Vrienden van Ambrosiushoeve

Reeds nu willen wij onze leden verzoeken om zaterdag 2 oktober a.s. te reserveren aangezien wij dan onze eerste jaarvergadering willen houden. Wij hadden gedacht U niet alleen een dag van vergaderen te moeten aanbieden. Wij hebben de rijksbijenteeltconsulent bereid gevonden deze dag tevens enige toelichting te geven op het onderzoekwerk zoals dat op Ambrosiushoeve verricht wordt.

Doch niet alleen door onze inspanning doch ook door Uw inbreng en suggesties kan dit een vruchtbare dag worden.

Nadere gegevens over de vergadering, agenda, tijdstip van begin en eind, en over deze dag kunt U van ons verwachten in het september-nummer van dit maandblad.

Het bestuur.

Verkorte Notulen

VAN DE H.B.-VERGADERING

GEHOUDEN OP 27 MAART 1976 IN HET BIJENHUIS TE WAGENINGEN, AANVANGENDE TE 9.45 UUR

Afwezig wegens ziekte de Hr. B. Th. Kinkelaar en Drs. P. C. Muntjewerf. Verhindert de HH. W. Assink en H. A. Habers.

Voorz. opent de vergadering te 9.45 uur met een woord van welkom. T.a.v. de notulen van de vorige H.B.-vergadering zegt de Hr. Geskes dat het daarin gestelde over de quorum-verhoging door hem niet is gezegd. Overigens worden de notulen goedgekeurd.

De verslagen van de verschillende groepsvergaderingen worden besproken. Groep Veluwe had bezwaar tegen het uitbesteden van de tuinaanleg. Voorz. De toezegging om de tuin door de omliggende afd. te laten aanleggen was in feite niet te verwezenlijken. Zij kunnen als zij dat willen het onderhoud overnemen.

De Groep Utrecht heeft zich er voor uitgesproken de E.E.G.-hulp via de suiker te verstrekken. Voorz. Dit is geen haalbare kaart. De Hr. v. d. Hul spreekt over de wenselijkheid van hulp op bijenmarkten en de verhouding Wageningen en van Dam. De Hr. v. d. Ee zegt dat de leden hulp verlenen op de markt in Emmen. Ook de Hr. Pater zegt dat in zijn afdelingen hulp wordt verleend. De wenselijkheid wordt naar voren gebracht de prijslijst een maand eerder te laten verschijnen. Hr. Pater. Met de tijd die nodig was voor een goede prijscalculatie was dit niet mogelijk. Is het er in principe wel mee eens. De Hr. v. Mourik zegt dat de bestaande kortingsregeling tegenstand wekt. De Hr. Pater licht de kortingsregeling toe. De administratieve kosten en arbeidskosten van kleine bestellingen zijn onevenredig hoog. Voorz. In het verslag van de groep Utrecht wordt gesproken over Am. Vuilbroed in het Zuiden. Vindt het niet juist dat dit niet direct in de openbaarheid is gebracht. Als dit is gedaan om de mensen niet te verontrusten, dan is er nu veel meer verontrusting ontstaan. De Hr. Fluyt. Hoelang speelt dit al? Voorz. Minstens twee jaar. Voorz. zal zorgen voor een deskundige uiteenzetting op de A.V. zo mogelijk door Ir. Pettinga.

De Hr. Fluyt. De groep Zeeland heeft geen bezwaar tegen quotumverhoging; vindt het Groentje te duur en vraagt toch te bemiddelen bij de aankoop van suiker.

Het rapport van het Lbs. betreffende de E.E.G. hulp komt in bespreking. De Hr. Fluyt kan wel accoord

gaan met een vereenvoudigd enquêteformulier. We kunnen ook niet anders.

Voorz. acht autorisatie door de afd. secretarissen wenselijk. Zegt omtrent de C.O.P.A.-verg. dat daar ieder een eigen standpunt inneemt; dat er geen enkele kans is op een toeslag op de suiker en men het geld ook niet rechtstreeks aan de imker wil doen toekomen. De Hr. Fluyt zegt dat een van de afd. het geld wil gebruiken voor een eigen honingglas. Voorz. Past niet in het schema. Het geld ten goede van het maandblad laten komen en via de verenigingen toeslag geven op de kasten die vernieuwd moeten worden. HH. v. d. Hul en Maagendans wijzen op de behoefte aan bijenstallen voor leden die hun volken niet bij huis kunnen houden. De Hr. v. d. Hul vraagt of het maandblad dan overgaat naar de Bedrijfsraad.

Voorz. vindt dat niet aantrekkelijk. Accepteert in geen geval een achteruitgang van het blad. Opgemerkt wordt dat lezingen niet worden genoemd. De Hr. Pater zegt dat ons voorstel voor één gesubsidieerde lezing per seizoen er nu uit is.

Er wordt nog gesproken over examen en diploma Practisch Imker en de bijenstal bij het Bijenhuis maar de vergadering komt in tijdnood omdat het H.B. te 13.00 uur in het I.A.C.-gebouw moet zijn voor de Alg. Vergadering. Het punt Verenigingsbibliotheek wordt verschoven naar de volgende H.B. vergadering.

Deze H.B.-vergadering werd in hoofdzaak benut ter voorbereiding van de Alg. Vergadering. Er werden geen besluiten genomen.

VEEL HONING VAN DE HEIDE

De imker Ernst Söhle imkert op de Lüneburger heide, niet zo ver van onze oostgrens dus, en onder klimaatsomstandigheden, die niet zoveel van de onze verschillen. Hij staat bekend als een oude rot in ons vak, die zelfs in magere jaren nog heidehoning weet te winnen.

In NWD juli 74 beschreef hij zijn bedrijfsmethode. Het leek ons van belang onze lezers in de gelegenheid te stellen om van deze bedrijfsmethode kennis te nemen.

De vroegere uitgestrekte heidevelden van noordwest Duitsland leverden de imkers rijke honingooigsten op.

Gedurende de laatste honderd jaar zijn deze heidevelden steeds kleiner geworden. Door bebossing en ontginning zijn tal van heidevelden zelfs helemaal verdwenen.

In mijn jeugd kon ik de verhalen van de oude imkers nauwelijks geloven als ze vertelden dat hun korven tot tachtig pond wogen en dat misoogsten zelden voorkwamen. Als een imker, die een „Lagd“ korfvolken had, (60 à 70 volken) me vertelde, dat hij honderd jaar geleden zijn bijenstal niet zou hebben willen ruilen voor een boerderij met vier werkpaarden, dan kon ik me dat niet voorstellen.

Opmerkelijk is, dat de rijke honingooigsten gewonnen werden zonder de bijen suiker te voe-

ren. Men kan zich natuurlijk ook afvragen of die grote oogsten juist gewonnen werden omdat de bijen alleen volwaardig voedsel, dus honing, kregen.

Zoals gezegd, de heidevelden zijn de laatste honderd jaar steeds kleiner geworden. Steeds minder imkers waren in de gelegenheid de heidedracht volledig te benutten. Toch kunnen wij, imkers, met genoegen vaststellen, dat het verdwijnen van de heidevelden de laatste tien jaar tot staan gekomen is en de mogelijkheid bestaat zelfs, dat de imkers gaandeweg weer meer heide tot hun beschikking krijgen. Veel veenland, dat gebruikt werd voor het winnen van turfstrooisel, zal spoedig weer met heide begroeid zijn. En omdat deze velden, die vroeger te nat waren voor een goede heidegroei, voor de turfwinning ontwaterd werden, kon daarop betere heide groeien, die ook beter honingt.

Ook ontstaat er hier en daar weer heide op gronden, die ongebruikt blijven omdat ze voor de landbouw niet meer rendabel zijn.

Met het oog op deze vooruitzichten lijkt het mij nuttig, dat oude imkers hun ervaringen aan de jongeren mededelen.

Als een heideveld niet overbevolkt is met bijen en als het weer niet al te ongunstig is, loont het

zich ook nu nog om de bijen naar de heide te brengen, vooral als de imker de kunst verstaat om zijn volken zó te behandelen, dat ze bij het begin van de heidedracht sterk zijn en veel broed hebben. Met zulke volken is het reizen naar de heide ook nog bij matige dracht lonend. Er is altijd veel vraag naar heidehoning en men betaalt er graag een hoge prijs voor. Ook dat is een prikkel om naar de heide te reizen. Elke imker weet wel, dat alleen sterke volken met veel broed op de heide een goede oogst geven. Maar ik zie om me heen, dat lang niet iedereen weet hoe je aan zulke sterke volken met veel broed voor de heidedracht komt. Daarom geef ik hieronder mijn ervaringen weer.

Zodra in juli de dracht minder wordt, waardoor ook de broedaanzet terugloopt, moeten we beginnen met drijfvoeren. Suiker alleen is hiervoor niet voldoende. Grote porties suiker mag men nu niet voeren en kleine porties hebben niet veel resultaat.

We moeten blijven drijfvoeren tot veertig dagen vóór het einde van de heidedracht. We moeten dus weten, hoelang de heidedracht ongeveer zal duren. Een ervaren imker kan dat eind juli al vrij nauwkeurig zeggen. Wat hij eind juli aan beginnende bloei vindt, is ongeveer eind augustus uitgebloeid. Ziet hij aan de toppen van de jonge scheuten, of aan hele heidestruiken, dat zich daar op een later tijdstip nog bloemen zullen vormen, dan duurt de heidebloei tot in september en in sommige jaren tot half september. Ik heb het een keer beleefd dat de dracht op 23 september nog zo sterk was, dat de pas gewonnen honing bij het botsen van de korven uit de raten kwam en de bijen zo sterk besproei-de, dat ze zich in de onderste korf nog maar nauwelijks bewogen.

Het drijfvoeren is niet het enige middel om sterke volken voor de heidedracht te krijgen. Nog belangrijker is misschien het versterken van de volken, die naar de dracht gaan. Gewoonlijk is in de zwermtijd het aantal volken toegenomen, soms zelfs verdubbeld. Ik ga nu het aantal volken weer verminderen tot het aantal, dat ik de vorige herfst opzette. De over-tollige volken, vooral de volken die een onvol-waardige moeder hebben of een te oude moeder, ruim ik op en ik versterk daarmee de dracht-volken.

Ik verenig de volken op de middag van de dag vóórdat ik de volgende morgen de volken naar de heide breng. Niet eerder, anders vliegen de vliegbijen immers terug. Maar een dag eerder bereid ik de volken al op het verenigen voor. Het eigenlijke verenigen kan dan de volgende namiddag zo laat en zo snel mogelijk gebeuren.

Op de dag vóór het verenigen neem ik alle niet

volledig bezette raten uit de kasten. Uit de bovenbakken van de volken die ik wil versterken, verwijder ik zoveel ramen, dat ik daarin alle raten van de op te ruimen volken kwijt kan. Alleen uit de bovenbakken! De onderste broed-kamers laat ik met rust.

De raampjes van de op te ruimen volken zijn vastgekit. Ik maak ze nu al even los. Als ik dan de volgende dag de raten eruit neem, blijven de bijen rustig. Dat is belangrijk; als de bijen op het moment van het verenigen der volken on-rustig zijn, lopen ze gevaar doodgestoken te worden. Het is mij nog nooit gebeurd, dat er bij deze manier van verenigen vechterij optrad. Dat gevaar is groter als je bijenvolken van ver-schillend ras met elkaar gaat verenigen. Als het een enkele maal voorkomt dat de bijen bij het overhangen onrustig worden, geef ik ze een beetje rook.

Met het overhangen van de raten in de volken die naar de heide gaan, begin ik de volgende namiddag op een tijdstip, waarop de in de lege kasten achterblijvende bijen nog voor het don-ker wordt kunnen opvliegen om zich ergens in te bedelen. Soms gebeurt het, dat de koningin van een op te ruimen volk van de raten gelopen is en dat ze in de lege kast achterblijft, waar de achtergebleven bijen met haar een trosje vor-men. Ik schep dat trosje dan met een blikken doosje op en werp het de lucht in. Voor het vlieggat van de kast waar deze bijen zich in-bedelen vind ik meestal de ingebalde koningin. Ik bemoei me niet met de koninginnen van de volken die opgeruimd worden. Het komt een enkele maal voor dat zo'n koningin in de boven-bak doorgaat met leggen. Er leven dan twee koninginnen vreedzaam in één volk.

(Söhle vermeldt dat in zijn artikel niet met zo-veel woorden, maar de koningin houdt hij altijd in de onderbak onder een koninginnerooster).

De sterke volken gaan op de heide nog eens flink broeden. Een gevolg daarvan is, dat er in de onderbak niet veel heidehoning opgeborgen wordt. Dat geeft ons het voordeel, dat we geen raten uit de onderbak hoeven te slingeren. Ver-der behoeven we aan de volgorde van de raten niets meer te veranderen als we de volken na terugkeer van de heidedracht gaan inwinteren.

Wie de hier geschilderde bedrijfsmethode toe-past heeft niet alleen sterke volken voor de heidedracht, de volken die hij van de heide terugkrijgt zijn ook sterk en ze hebben veel jonge bijen. Ze komen gewoonlijk ook sterk door de winter en ze zijn in een uitstekende toestand voor de voorjaarsdracht. Meestal ko-men ze het volgende jaar ook al vroeg in zwermstemming als de imker niet oppast en tijdig zijn maatregelen neemt.

gr.



Het lokken van zwermen (III)

Vooral voor zwermen die op onmogelijke, zelfs gevaarlijke plaatsen als hoogspanningsleidingen, brugpijlers en kerktorens aanvliegen kunnen de in het vorige artikel genoemde hulpmiddelen wel eens van nut zijn, al weegt het voordeel dat de imker daarvan heeft zeker niet op tegen het risico dat hij bij het scheppen ervan ongetwijfeld loopt.

Vanzelfsprekend duikt ook nu weer het probleem legaal - illegaal op. Voortdurend wordt men in de bijenteelt bij het verwerven van een „wilde” zwerm immers geconfronteerd met de vraag in hoeverre deze een reëel of een vermeend bezit is. Het antwoord daarop is sterk afhankelijk van een volgende vraag: Werd het volk op rechtmatige wijze verkregen of door middel van verkapte diefstal?

Zoals reeds eerder werd opgemerkt: De grens daartussen is moeilijk te trekken, hetgeen in mindere mate geldt voor de kastteelt, maar van overwegend belang is bij de korfteelt en niet te vergeten de middeleeuwse woudbijenteelt.

Bij de beide laatste vormen van bijenteelt is men immers veel meer afhankelijk van de grillen en nukken die de volken in het voorjaar gewoonlijk vertonen. De bijen kunnen daar niets aan doen, want zij volgen instinctief een innerlijk bevel op. Dat betekent echter wel dat de imker zich bij hun volkomen willekeurig en dus toch altijd weer onberekenbaar gedrag slechts met de grootste moeite kan aanpassen en er dan alleen op grond van een rijke ervaring voldoende profijt van kan trekken.

Dat hij zich daarbij bedient van bepaalde hulpmiddeltjes zal niemand hem euvel duiden, of deze geoorloofd zijn is echter moeilijk te controleren. Ervaring maakt wijs en... slim, zodat de meeste trucs ogenschijnlijk wel door de beugel kunnen.

Zo kenden de oude korfboeren en woudbijentelers verschillende lokstoffen om zwermen aan te trekken. De bij is nu eenmaal van huis uit een bijzonder geur-gevoelig insect — en die aanleg moet bij het uitzwermen natuurlijk uitgebuit worden.

De aard en de samenstelling van deze „verleiders” werd zorgvuldig geheim gehouden en alleen van vader op zoon overgeleverd. Dat is

ook de reden waarom slechts enkele recepten in de literatuur bewaard zijn gebleven. Eén der weinige voorbeelden om een „meesterlijke bijenzalf” te maken geeft Joh. Colerus in zijn „Oeconomia ruralis et domestica”, uitgegeven te Frankfurt a.M. in het jaar 1680: „Nimm 4 Rösel ausgesieimt Honig, 1 Kanne rheinischen Wein, 1 Lot Zucker, ½ Quintlein Zimtrinde (kaneelbast), für 6 Pfennig weissen Ingwer (witte gember), für 6 Pfennig Muskatblume (nootmuskaatpoeder), für 3 Pfennig Anis (anijs), für 3 Pfennig Johannsbrot (*Cerastium siliqua*), für 2 Pfennig Süßholz (zoethout), für 2 Pfennig Balsam (balsem = welriekende hars, vgl. propolis), für 2 Pfennig Kampher (kamfer), für 2 Pfennig Eberwurz (Zilverdistel), dazu Thymian (Tijm) und Melissenkraut (Citroenmelisse). Alles muß klein geschnitten und zerstoßen werden. Dann laß man's gähren (gisten) und probir's”.

Dergelijke mengsels werden overigens alleen aangewend in gebieden waar eertijds de woudbijenteelt beoefend werd. De „Waldbienenmeister” bestreken (schminken, salben) daarmee de plankjes, die de bijenwoningen in holle boomstammen afsloten. En omdat zij dachten dat de bijen hun nieuwe verblijfplaats verborgen wilden houden (!) werden die afsluitingen omwonden met jonge denne- of sparretwijgen, zodat slechts het vlieggat zichtbaar bleef.

Veel gemakkelijker te verkrijgen en ook minder kostbaar zijn wilde of gekweekte planten, die men — afhankelijk van de streek — vaak in de directe omgeving van de bijenstand kan vinden.

Gebruikt worden die planten welke aromatische geurstoffen (etherische of vluchtige oliën) bevatten en daarom voor zwermbijen een grote aantrekkingskracht hebben. Als zodanig worden genoemd: Turkse Drakekop; Polei en andere soorten uit het geslacht Munt, w.o. Pepermunt; de 7 Balsemkruiden: Bazielkruid, Echte Lavendel, Rozemarijn, Marjolein, Echte Tijm, Citroenmelisse en Hyssop; verder: Wilde Tijm, Moerasrozemarijn, Lavendelheide, Bieslook, Knoflook, Echte Kamille enz.

De imker wrijft de lokplaats in met een handjevol bladeren of een bosje stengels. Ook steekt hij eenvoudigweg enkele takjes op de lokkorf of maakt gebruik van aftreksels (extracten).

Daarnaast worden de meest uiteenlopende lokstoffen gebruikt. Bijzonder gunstige resultaten kan men bijvoorbeeld verwachten van een kleine hoeveelheid fijngeknepen darrebroed. Om een optimaal effect te bereiken moet dit echter om de 4 à 5 dagen vernieuwd worden.

Bij de Dsjagga-stam in Afrika was de rook van een bepaald soort bovist — een buik- of stuif-

zwam die te vergelijken valt met de Aardappelbovist (*Scleroderma vulgare*), een paddestoel die in onze streken algemeen voorkomt — favoriet als lokmiddel voor zwermen. In verschillende landen van Europa gebruikt men voor hetzelfde doel vertegenwoordigers van de familie der Papavers (*Papaveraceae*), wellicht om de verdovende werking van deze planten.

Tot slot nog een paar merkwaardige „verleiders”. De maag- en darminhoud van een geslachte geit was volgens leden van de Afrikaanse Losso-stam onweerstaanbaar voor zwermbijen en sommige Europese imkers geloofden dat de wortel van de Duitse lis (*Iris germanica*), beter bekend als Blauwe iris of lelie, in de korf gelegd op dit gebied wonderen verrichtte.

Chr. Maillie, Zutphen

De lezer schrijft

„OVERBEVOLKING OP ONZE DRACHTVELDEN EN WAT DAARAAN TE DOEN?”

De laatste jaren zien wij door verschillende oorzaken in toenemende mate een „overbevolking” op onze drachtvelden. Eén van die oorzaken ligt in het wegvallen van de hoofddrachtbron in de fruitteelt, n.l. de kers, waarvan het plukloon door de voortdurende stijging van de loonkosten zo hoog was geworden, dat de bomen voordeliger gerooid konden worden, (vooral ook toen er bovendien nog een rooipremie door de regering werd verstrekt E.E.G.) en vervangen door meer rendabel fruit als appel en peer.

Bovendien werd, ook alweer na aansluiting van Nederland bij de E.E.G., Frankrijk aangewezen als hoofdleverancier van fruit, zodat ook daardoor vele fruitteeltbedrijven er het bijltje bij neerlegden en andere overlevingskansen gingen zoeken.

Momenteel heeft dus eigenlijk alleen de zeer hoge plaatsingspremie voor bijenkasten op het fruit nog maar aantrekkingskracht voor imkers. En daar een rechtgeaard imker niet hoofdzakelijk uit financiële overwegingen, doch uit sportief oogpunt (veel honing halen per volk) de imkerij beoefent, is het voor deze imker met de fruitdracht in Nederland wel afgelopen.

Uitziende naar andere drachtmogelijkheden kwamen zeer veel imkers terecht in de IJsselmeerpolders, een onuitputtelijke bron van verschillende drachtmogelijkheden, en niet te vergeten op de Veluwe en in Brabant onze onvolprezen heidevelden.

Helaas werden door de overgrote toeloop naar deze drachtvelden en meer nog door het maar raak plaatsen en slordigheid (met auto's rijden) van vele imkers (de goeden niet te na

gesproken), ingrijpende maatregelen van de overheid noodzakelijk, met de nare gevolgen van dien. De imkers worden met hun volken meestal op beperkte ruimten samengedrongen, staan daarbij elkaar in de weg en maken ter plaatse de spoeling wel zeer dun. Het is echter niet anders en wij zullen als imkers moeten proberen er van te maken wat ervan te maken is. EN DAT IS MOGELIJK!

Iedere reizende imker doet dit niet voor de aardigheid van het bijenhouden, maar om resultaat (zo veel mogelijk honing per volk). En dat moet niet gezocht worden in de kwantiteit (hoeveelheid) van het aantal kasten, maar in de kwaliteit.

Ik bedoel hiermede, dat men beter 75 pond honing in 1 kast kan winnen dan in 10. Die 10 kasten hebben tezamen natuurlijk een veel groter aantal bijen dan die ene kast, maar al deze bijen bevliegen toch de drachtbloemen om in leven te blijven, waardoor dus in feite een groot deel honing voor de imker verloren gaat. Als er dus, zoals wij dit jaar weer meemaakten op het koolzaad langs één weg zo'n slordige 1000 kasten worden geplaatst, had bij goede behandeling het tiende deel van deze kasten hetzelfde resultaat kunnen behalen.

Ik zie nog altijd zesramertjes met afleggers of afvliegers bij de vleet op de drachtvelden. Dit mag niet voorkomen. Als er zwermneiging in een volk aanwezig is, verdwijnt de haaldrift en kunt u ze net zo goed weghalen en thuis verder opfokken, inplaats van deze volken te laten staan als plaaggeesten voor de goede volken (steeklust en rooflust), waardoor ook die goede volken onhandelbaarder (verdediging tegen rovers) worden en meer bijen moeten thuishouden voor bewaking en er dus minder wordt gehaald. Weest dus sportief tegenover Uw mede-imkers

en reis naar de drachtvelden met zo weinig mogelijk volken, maar alleen met goede!

Volgende keer zal ik U eens vertellen, hoe het mogelijk is om van een onversterkt volk op de koolzaadvelden op zijn minst 50 à 60 pond honing te winnen.

H. C. J. Bekker,
Bentweideweg 18, Apeldoorn

ERGONOMIE IN HET BIJENVOLK

In een moderne werkgemeenschap wordt er naar gestreefd de omstandigheden, waaronder gewerkt moet worden, zo doelmatig en aangenaam mogelijk te maken, waarbij overbelasting (stress) wordt voorkomen, zonder dat daarbij de vereiste produktiviteit wordt aangetast.

Zo zijn er in de afgelopen jaren normen tot stand gekomen, waaronder „de mens optimaal zou moeten kunnen functioneren”, zoals dat in fraaie bewoordingen wordt gesteld.

Enkele van deze normen betreffen:

- de juiste temperatuur tijdens het werk;
- de benodigde hoeveelheid licht op het werk;
- atmosfeer-beheersing (geen tocht, schone lucht, juiste vochtigheidsgraad);
- minimale hoeveelheid leef(werk)ruimte per persoon;
- zittend werk als staan niet onvermijdelijk is, beperking looptijden.

Het geheel van deze bepalingen, waarvan er slechts een paar zijn genoemd, omvat een studie, die aangeduid wordt met het begrip „ergonomie”. Zeer nauw hieraan verwant zijn de bepalingen der (bedrijfs)veiligheid waarmee men maatregelen beoogt, die de veiligheid moeten garanderen of wel bepaalde gevaren tot aanvaardbare risico's moeten terugbrengen.

Een zelfde streven als hiervoor bedoeld, hetwelk zich afspeelt tussen werkgever en werknemer, treffen we ook aan in de moderne vee- teeltbedrijven, waar doelmatig werken, gepaard gaande met een hoge produktie, vooropstaan; de begrippen „aangenaam en overbelasting” worden echter niet altijd op waardige wijze nagestreefd (kippen en kalveren!)

Als goed imker (werkgever) stellen we op prijs dat onze bijenvolken, (werknemers) behalve efficiënt, ook aangenaam en zonder overbelasting kunnen werken, met als uiteindelijk resultaat een goede honingoogst.

De ergonomische omstandigheden in het bijenvolk kunnen we splitsen in „interne” en „externe”, of wel het binnengebeuren (in de kast) en het buitengebeuren, waaronder de ingrepen van de imker.

We zullen ons bepalen tot het eerste aspect, zijnde het inwendige van de bijenkast, ten aanzien waarvan de Amerikaan Langstroth wereldvermaardheid verwierf. Hij ontdekte in 1850 dat een dekplank, gelegen op 3/8 inch (9.6 mm) boven het volk, niet werd vastgekit. Na een reeks experimenten stelde hij vast, dat het „gangpad” voor de bij lag tussen 5/16 en 3/8 inch (8 en 9.6 mm). Later bleek, dat de ideale ruimte circa 1/4 inch of wel 6.5 mm bedroeg, vrij vertaald 5 tot 8 mm.

Hier hadden mens en dier elkaar gevonden; zonder vernielingen aan te richten werd het toen mogelijk het bijenvolk op gezette tijden te „openen”. Opdat de bij onder aangename omstandigheden haar werk kan verrichten, is het danook zinvol bij het maken c.q. aanschaffen van een bijenwoning scherp te letten op de binnenmaten. Daar de afmetingen van de raampjes vastliggen, kunnen we in voorkomend geval exact de bijenruimte controleren. Dit betreft o.a.

- de kastbreedte, in wezen het aantal raampjes maal de toegepaste „hart op hart afstand”;
- de afstand tussen het vertikale gedeelte van het raampje en de kastwand;
- de ruimte tussen de onderzijde der raampjes en de kastbodem;
- de ruimte tussen de raampjes der diverse kamers, ofwel de ruimte tussen BK en HK;
- de kastwanddikte.

Alvorens hierover een mening te geven, bezien we in dit verband enkele kasttypen;

(maten in mm)				
a	b	c	d	e
Spaarkast (oorspr. tek.)				
38.5	8	20	3 + 7 = 10	17
id. (nieuwe tek.)				
38.5	8	17	7 + 3 = 10	20 + 9 = 29
Simplexkast				
39.	10	15	12 + 15 = 27	10
Langstrothkast				
35.	8	20	(top) 10	19
Zesramer (Groentje 6/56)				
38.3	38	09	8 + 9 = 17	10
Drieramer (Bijenhuis)				
38.5	8	13	4 + 2 = 6	17

De verschillen, die zich hier manifesteren tonen duidelijk aan, dat we het ogenschijnlijk niet altijd even nauw nemen met de bijenafstand; aannemende, dat elke afwijking wel een reden zal hebben, moeten we stellen, dat de 6- en 3-ramer over 't algemeen slechts een tijdelijke huisvesting beogen; voorts kunnen constructieve overwegingen een rol spelen.

Het is niettemin interessant de verschillen in de kolommen a t/m e eens nader te bezien.

a. Hart tot hart afstand der raampjes

In de natuur bedraagt deze circa 35 mm, waarbij de bijenafstand tussen de raampjes met darbroed en bij honingraten (spekraten) afwijkingen vertonen. Enige speling in die afstand behoeft m.i. geen bezwaar te zijn. Een ietwat ruimere afstand (38.5 mm) geeft bij het wisselen der raampjes minder kans op kneuzingen en werkt bovendien nog enigszins zwermvertragend. In sommige landen houdt men voor de HK grotere afstanden aan, bijv. 8 HK ramen tegen 10 BK ramen bij een zelfde kastmaat (Zwitserland); in Engeland gebruikt men voor hetzelfde doel somtijds extra grote afstandblikjes. Welke afstand de bijen prefereren is moeilijk te zeggen; zo lang ze de raten echter niet met elkaar verbinden, hebben ze er vrede mee.

b. Raamvertikaal-kastwand

Raampjes zijn/blijven zelden 100% haaks, hangen bij zware belasting soms enigszins uit, minder goede exemplaren vervormen (schraken), voorts is er altijd enige speling tussen de uiteinden der oortjes en de kastwand; dit alles maakt het wenselijk hier de maximale bijenruimte te hanteren, t.w. minstens 8 mm; de kans bij het manipuleren met raampjes de bijen te kneuzen is dan minimaal.

c. Bodemvrijheid.

De bodemvrijheid wordt doorgaans op 20 mm gehouden; de motivering hiertoe is wellicht, dat de raampjes, die altijd enigermate uitzakken en aan de onderzijde zelden volkomen gelijkhangen, nimmer met de bodem in aanraking mogen komen. De larven van de wasmot kunnen dan ook niet „overstappen”. Een ruime bodemvrijheid bevordert tevens de ventilatie.

De bijen aanvaarden deze 20 mm klaarblijkelijk niet als onaangenaam, zelden of nooit wordt hier „aanbouw” aangetroffen.

d. Ruimte tussen de raampjes en de diverse kamers.

Zoals beschreven onder b. en c. hangen de raampjes aan de onderzijde van de kast zelden alle volkomen gelijk, m.a.w. we moeten de bijenruimte tussen de diverse kamers ruim nemen; 10 mm is alleszins verantwoord.

Deze ruimte wordt in de omliggende landen zowel boven als onder de raampjes aangetroffen, als ook deels boven en deels onder.

Het komt mij echter aanbevelenswaardig voor deze ruimte uitsluitend boven de raampjes te houden en de onderzijde der raampjes gelijk te laten met de onderzijde der kamer.

Deze ruimte van 10 mm boven de raampjes is constructief gezien eenvoudiger te verwezenlijken; bovendien kunnen we deze ruimte dan gemakkelijker benutten voor het staafjesrooster; ook is het dan mogelijk een vlakke plaat (hardboard) op de bovenkamer te plaatsen, waarbij de bijen de mogelijkheid behouden over de raampjes te lopen; hetzelfde geldt voor een plaatje plastic folie op de bovenkamer, dat dan niet wordt vastgekit.

Het wel eens aangevoerde euvel, dat tijdens het afnemen der bakken de bijen gekneusd worden, behoeft niet voor te komen als we de bakken op een omgekeerde deksel plaatsen.

Bij al deze perikelen omtrent de bijenruimte staan we nog even stil bij een veel vergeten veiligheid, zijnde onder de raampjesoren, die we op minimaal 6 mm moeten stellen. Hierdoor worden de bijen bij snel werken niet doodgedrukt; wel moeten we er voor zorgen, dat de bijen vanuit de ruimte onder de oren kunnen ontsnappen.

Of wij het met kast en ramen, alsmede met de aanwezige bijenafstanden het onze bijen naar de zin maken, vertolken ze door het al dan niet vastkitten of vastbouwen der verschillende kastdelen.

e. Wanddikte.

De wanddikte van de Langstrothkast bedraagt 3/4 inch (19 mm), de dichtstbijgelegen genormaliseerde houtdikte is echter maatgevend.

Bij de tekening van de Spaarkast wordt geen aanbevolen wanddikte aangegeven, veelal gebruikt men een dikte van 17 mm.

In de praktijk is men van de eertijdse wanddikten van 25 mm en meer teruggekomen, dikwijls liggen deze thans tussen de 15 en 20 mm.

Grotere houtdikten dan 20 mm zijn m.i. beslist overbodig; het meer en meer in gebruik komen van permanente bodemventilatie toont mede aan, dat de wanddikte een alleszins betrekkelijke zaak is.

Menig imker voelt zich nog geroepen zijn dierbare immen een dubbelwandige behuizing te geven; behalve de hiermede samenhangende bezwaren (kostprijs, vele kastdelen, omslachtige behandeling) wordt er sterk aan getwijfeld of we de voor koude weinig gevoelige bijen er wel zo'n groot plezier mee doen. Heeft de moderne kampeerder, mede vanwege de betere doekwaliteiten, ook niet zijn oude dubbeldakstent ter zijde gelegd met de verzuchting, „neem het gemak van een enkel dak?”

Uitermate belangrijk blijft het natuurlijk, dat de op elkaar staande delen (BK en HK) goed aansluiten, waartoe solide materiaal en een

deugdelijke constructie vereist zijn. De voordelen van het sponningloze stapelen (Langstroth!) mogen we ter wille van de veiligheid der bijen hierbij niet onderschatten; overigens geeft dat ook voor de imker vele voordelen.

Binnenwanden.

De binnenwanden der kamers behoeven een gladde afwerking, opdat de „wassmot" zich niet kan ingraven en het condenswater snel kan worden afgevoerd.

Officiële Duitse handleidingen bevelen zelfs aan de binnenzijde met „wasserdampsperrende" lak af te werken, waardoor ijskorstvorming hierop wordt vermeden; dit euvel is nl. bijzonder kwalijk bij de aanwezigheid van een beginnend broednest in een nog niet vorstvrije periode.

Bodemventilatie.

Over dit onderwerp is al zoveel geschreven, dat het niet nodig is hieraan opnieuw uitvoerig aandacht te schenken.

De in N. Duitsland ontwikkelde „Segeberger" kunststofkast wordt reeds standaard geleverd met bodemventilatie, welke circa 2/3 deel van de bodem beslaat. Ervaringen aldaar zouden aantonen, dat het permanent openhouden van dergelijke openingen geen nadelige invloed heeft; het tegendeel zou zelfs waar zijn.

Ondergetekende gebruikt reeds sinds jaren twee ronde gaten van 80 mm in de linker en rechter achterzijde van de bodem.

Relatieve vochtigheidsgraad.

Ook over dit onderwerp zijn reeds vele verhandelingen gepubliceerd; niettemin blijft het een moeilijke zaak, daar de bijen 's zomers een vaste binnentemperatuur handhaven, terwijl deze 's winters veel lager ligt en bovendien nog variabel is. Voorts hebben ze in het zomerseizoen veel vocht nodig, 's winters daarentegen is er een teveel aan vocht.

Zonder in te gaan op beschouwingen omtrent diffusie en turbulentie, al dan niet in samenhang met bodemventilatie, wil ik opmerken, dat een wetenschappelijke, en door vergelijkende onderzoeken in Zwitserland is vastgesteld, dat „bovenventilatie" (ventilatieopeningen aan de bovenzijde van het volk) uit den boze is en als nadelig moet worden aangemerkt. Tocht en vocht zijn de grootste vijanden van het bijenvolk.

In de praktijk moeten we er goed rekening mee houden, dat er een bepaalde relatie moet bestaan tussen de volkssterkte en het volume der woning; het volk moet nl. in staat zijn het binnenklimaat te beheersen. Heeft men een betrekkelijk klein volk in een grote kast, dan is het raadzaam het volk tegemoet te komen door het

plaatsen van een aantal enkele of dubbele sluitblokken.

Na de winter 75/76 had ik reeds vroeg bij 10 volken een vel plastic folie (nr. 2 of dubbeldik) rechtstreeks op de volken geplaatst.

Bij enkele controles nadien werd er bij twee volken condensanslag tegen de binnenzijde van het plastic folie waargenomen. Het betrof hier 2 volken, die ik beter in 6-ramers had kunnen laten overwinteren. Deze (te) kleine volken waren duidelijk niet in staat het binnenklimaat in hun (te) grote woning te beheersen.

Dakisolatie

Mede ten gerieve van de bijen kunnen we de dikwijls zware daken beter vervangen door lichtere exemplaren en deze voorzien van een vaste inlage van styropor (tempex) of roofmate; het laatstgenoemde materiaal wordt niet door de bijen aangevreten.

Beide zijn onvervangbaar isolatiemateriaal, zowel tegen de winterkoude als de zomerhitte (op de heide!)

Gedurende het actieve seizoen wordt veel gebruik gemaakt van genoemde plaat plastic folie, die de mogelijkheid verschaft te allen tijde een blik op (in) het volk te kunnen werpen, zonder dat de nestwarmte ontwijkt. Feitelijk is het gebruik van doorzichtig materiaal op het volk niets nieuws, diverse oudere imkers werken nog altijd met glazen platen op het volk, waarmede zij het zelfde doel bereiken, alhoewel glas altijd kwetsbaar blijft, zwaarder is en de warmte sneller afvoert.

Ter wille van de omvang moet een onderwerp als dit beperkt blijven tot een oppervlakkige beschouwing; de meest geëigende materiaal-soort voor een bijenwoning (soort hout, kunststof of aluminium), alsmede raampjesgrootte, plaats vlieggat e.d. zouden ook nog in discussie genomen kunnen worden, alhoewel de laatste twee aspecten nagenoeg uitgekristalliseerd zijn.

Door de toenemende tendens tot het zelf fabriceren van bijenkasten, alsmede ter confrontatie met de schijnbaar nietige millimeters omvattende bijenafstanden en aanverwante zaken, heb ik mij bepaald tot de interne aspecten van de „ergonomie" in het bijenvolk, ook hier geldt, dat zowel mens als dier een goed ingerichte woning wel weten te waarderen.

Een goede imker zal dan ook steeds voor ogen houden, dat zijn immen op aangename en prettige wijze moeten kunnen wonen en werken, en als dank daarvoor gaarne een goede oogst opleveren.

Jan van de Veluwe

AFDELINGSNIEUWS

AFDELING LEEUWARDEN

TER NAGEDACHTENIS AAN DE HEER TJ. STIENSTRA

De heer Stienstra genoot als Imker een grote bekendheid. Niet alleen in de afdeling Leeuwarden, maar vooral ook in het hoofdbestuur van onze vereniging waarin hij voor de kring Friesland enige tijd bestuurslid is geweest.

Hij was erelid van onze vereniging.

Onder zijn bezielende leiding heeft de afdeling Leeuwarden zeer goed gedraaid. Het moment, dat hij de bijen vaarwel moest zeggen, ging hem zeer aan het hart.

De laatste jaren had hij toch nog twee volken op een plat dakje achter zijn woning in Leeuwarden, niet ver van de plaats, waar hij vroeger met zijn broer een bijenstal had met 90 volken!

De laatste twee jaren heeft hij echter ook deze laatste volken om gezondheidsredenen vaarwel moeten zeggen, maar hij bleef in hart en nieren imker!

Dit kwam het sterkst tot uiting, toen hij vanaf zijn ziekbed de gelegenheid te baat kon nemen om de ingeslapen afdeling Leeuwarden wakker te schudden. Als man achter de schermen stimuleerde hij de jonge generatie om de afdeling nieuw leven in te blazen. Toen hij dan ook begin mei van dit jaar vernam, dat deze poging met succes bekroond was, betekende dit voor hem een grote vreugde en verlichting, die hij zo nodig had tijdens zijn ziekte.

Ieder moment, dat er een imker een bezoek aan zijn ziekbed bracht, en hij de laatste resultaten van het veld vernam, leefde hij weer op en kon weer genieten van de bijenwereld. Persoonlijk heb ik hem leren kennen als een geduldige, maar harde en vakkundige leermeester in de geheimen van de bijenwereld en ben hem hiervoor zeer dankbaar.

Op 21 mei nam hij, nog onverwacht, afscheid van ons allen op deze aarde. Met hem verliezen wij een inspirerende en stimulerende imker. Voor degenen die hem gekend hebben, zal hij echter een groot stimulator blijven om de bijenteelt in de afdeling Leeuwarden en in Nederland te blijven bevorderen.

V. W. Piscaer, sekr. afd. Leeuwarden.

AFDELING NOORD EN ZUID BEVELAND

De afgelopen maanden zijn voor het jonge bestuur al direct een test-case geweest. Veel werk kwam ons tegemoet, zowel administratief als organisatorisch. Langzamerhand mogen we dan toch zeggen: Er komt wat lijn in de papierwinkel. De administratie is geheel bijgewerkt. Tevens hebben we een nieuwe administratie aangelegd voor onze donateurs, welke al dicht het aantal van onze leden benaderd. Ook de mogelijkheid om aan onze afdeling verbonden te zijn als „Gastlid” verdient ieders aandacht. Hiervoor krijgt U ons maandblad „Ons Bijenbrood” de kosten slechts f 11,50 per jaar. Vooral voor onze Zeeuwen. Noord en Zuid Beveland bruist van vitaliteit. Kom imkers van Schouwen-Duiveland, Tolen, Walcheren, Zeeuws-Vlaanderen enz., kom eens op onze contactavonden. De eerst volgende is op 13 augustus 1976 om 19.30 uur. Het thema voor deze avond is „inwintering van onze volkeren”. Dus tot de 13e in café „de Opril” Grote Markt 8 te Goes, ledere belangstellende is van harte welkom.

En wat te zeggen van onze 5 daagse beurs „Expo Goes”, ruim 33.000 bezoekers passeerden de 25 m² grote stand van onze afdeling. Ook de afzet was goed, er werd voor ruim f 2000,— omgezet, voorwaar geen kleinigheid. Dank aan al de helpers in het veld.

C. v. B.

TIENDE HONING- EN BIJENMARKT UGCHELEN

Op zaterdag 18 september 1976 houdt de afd. Ugchelen haar 10de honing- en bijenmarkt in en om het gebouw „Ugchels Belang” aan de Bogaardslaan te Ugchelen. Onze afd. zal zorgen dat door het plaatsen van richtingsborden ieder de weg goed kan vinden. De markt gaat om precies 11.00 uur open. Wij streven er naar zoveel mogelijk reclame te maken door middel van de radio en de dagbladen en wij verwachten dan ook, evenals vorig jaar het geval was, veel bezoekers en kopers.

Voor de inzenders van honing geldt het volgende:

Uw inschrijving als deelnemer moet vóór 1 september in ons bezit zijn. Na 1 september kunnen wij U absoluut geen plaats meer garanderen. Plaatsing op de markt geschiedt ook na ontvangst van uw inschrijving. Uw inzending moet beslist op 18 september 1976 om 8.30 uur aanwezig zijn op uw tafel, aangezien om 8.30 uur de keuring begint en de deuren gesloten worden. U kunt U als deelnemer opgeven bij de volgende adressen: A. van Putten, Hoenderloseweg 20 Ugchelen; J. v. Leeuwen, Curiestraat 57, Apeldoorn, tel. 055-218627; B. Zweers, Nikkelweg 1, Apeldoorn, tel. 055-236044. Onze afd. wenst U allen een goed seizoen toe en zal U graag op 18 september a.s. op onze markt begroeten.

B. Zweers, secr.

AFDELING BUNNIK/HOOUTEN e.o.

Op dinsdag 10 aug. '76 houden we een **praatavond op de stal van H. v. d. Grind**. Vanaf 19.30 uur is iedereen welkom. De stal ligt in Schalkwijk, op de hoek van de Scheidingsweg en de Pothuizerweg (richting Culemborgse veer).

Er zijn nog plaatsen vrij voor deelname aan de **excursie** naar Schiermonnikoog op zaterdag/zondag 4 en 5 sept. We overnachten in de jeugdhoeve. Familieleiden mogen mee. Opgaven z.s.m. Maakt U gelijktijdig f 25,— p.p. over op giro 193060 t.n.v. afd. Bunnik/Houten, Achterdijk 22, Bunnik?

HONING- EN BIJENMARKT AFDELING KENNEMERLAND (HAARLEM)

Op 19 JUNI j.l. hield de afdeling KENNEMERLAND haar eerste honing- en bijenmarkt i.v.m. het 60-jarig bestaan der afdeling, in de tuinen van het Mendel-College bij de Westelijke Randweg in HAARLEM (N.). Deze 1e Markt mocht zich verheugen in een bijzonder grote belangstelling zowel t.a.v. bezoekende Imkers uit het gehele land, als van andere geïnteresseerden, 84 bijenvolken in korf en kast welke werden aangevoerd, gingen grif van de hand, terwijl de vraag naar honing het aanbod rap overschreed.

Dank zij het matige weer, waardoor niet elkeen naar het Noordzeestrand trok, gaven ± 4000 belangstellenden blijk van hun interesse.

De Heren VAN DAM uit JUBBEGA en HOMBURG van

het Bijenhuis (filiaal SANTPOORT) waren uitermate tevreden met het verkoopresultaat.

De informatiestand bracht een 13-tal geïnteresseerden voor onze mooie bijenhouderij op (hopelijk blijvende leden).

Onze Bijenteeltleraar de Heer L. HENDRIKSE verkocht zijn standje als ware hij een ervaren Marktkoopman.

De kaarsenmakerij o.l.v. de Heer G. SPAINK trok een geweldige belangstelling, de doe het zelve kaarsentekkers genoten op een bijzondere wijze, terwijl de Heer BIEMANS als korfvlechter de nodige aandacht trok.

De handel in 2e hands bijenteeltartikelen trok zeer veel kopers, terwijl de stal bijenlectuur dusdanige belangstelling genoot, dat het Bestuur besloot wederom een afdelingsbibliotheek samen te stellen, welke in de voorgaande jaren door samenloop van omstandigheden, oorlog, verenigingssplitsing en Bestuurswisselingen, in het ongereede was geraakt, diverse aanbiedingen in die richting werden reeds gedaan.

Het honingslingeren met een echte honingslinger van ter plaatse ontzegelde raten trok in het bijzonder de jeugd, welke dan ook naar hartelust aan de aftapkraan stond te likken, een betere reclame voor ons product kan men dan ook niet wensen.

De vliegreis voor 2 personen gedurende 8 dagen naar MALLORCA, ons gratis beschikbaar gesteld door het Reisbureau EVENEMENTSREIZEN te HEEMSTEDEN voor de zoveelste inzender van bijenvolken, werd gewonnen door de Heer B. D. M. van EMMERIK.

Ook de Tentoonstelling met films en andere explicatie, alle soorten bijenteeltartikelen, ouderwets zowel als modern, een knots van een wespennest, een demonstratiekast en een bijenvolk in open vrije opstelling, trok zeer veel belangstelling.

De al maandenlange voorbereiding door een kleine staf van opofferend gezinden o.l.v. de Marktmeester de Heer P. BAKKER en de unieke accommodatie, maakten, dat deze dag zeer geslaagd mag worden genoemd.

Aan allen, die dit evenement mogelijk maakten, hartelijk dank.

Namens het Bestuur
de secretaris,
P. Bood.

IN MEMORIAM

Geheel onverwacht werd weggenomen ons lid,
de heer

DIRK JOHAN REINDERS

op de leeftijd van 67 jaar.

Zijn vrouw en kinderen wensen wij van harte sterkte met dit smartelijk verlies.

Afd. Apeldoorn

JOOP VERHOEVEN

Zijn plotseling overlijden op 12 mei deed ons versteld staan, vooral zijn vrienden en collega's van de laatste bijenteeltcursus. Joop was een voortreffelijk mens, bijzonder begaan met het wel en wee van zijn naaste. Hij ging daarom sinds enige tijd studeren aan de Sociale Academie om als deskundige nog meer voor anderen op de bres te kunnen staan.

Joop wij zullen met grote sympathie aan je blijven denken en wensen Tine, uw vrouw veel sterkte om dit kruis te kunnen dragen.

Afd. Nijmegen A. J. Muller.

IN MEMORIAM

Op 13 mei j.l. overleed onverwacht ons trouwe lid

KLAAS KOOIKER

na een kortstondige fatale ziekte. Wij verliezen in hem een lid dat zonder overdreven contacten met de andere leden zijn genoegzaam beleefde aan de bijenteelt, maar wiens hulpvaardigheid vanzelfsprekend was. Meermalen bood hij de vereniging zijn diensten aan. Wij gedenken hem in gepaste stilte. Mogen zijn vrouw en kinderen de kracht ontvangen het zware verlies te dragen.

Afd. Meppel e.o.

Op 7 juni overleed onze collega-imker

FEIKE WIERSMA

in de leeftijd van 68 jaar.

Wij verliezen in hem een trouw lid.

Afd. West-Friesland.

H.H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar ...

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

- U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

ALLEEN VOOR DOE-HET-ZELVERS

De moderne imker, die met moderne methoden werkt, gebruikt naar Amerikaans voorbeeld, modern materiaal, nl. de enkelwandige kast met losse bodem (Spaarkast).

Deze kast leveren wij in een bouw pakket van onovertroffen kwaliteit, in HECHTHOUT EXTERIEUR of wel watervast multiplex.

Dit materiaal is samengesteld uit tropisch hardhout, water- en kookvast verlijmd, krimp- en trek vrij; geen plankjes, doch complete schotjes.

Prijs (bodem, BK, HK en dak) f 80,—

Losse delen:

bodem	f 20,—	dak (met alum.)	f 15,—
BK	f 25,—	voerbak	f 20,—
HK	f 20,—		

Uitvoerige beschrijving met diverse aanwijzingen bijgevoegd.

Het bouw pakket is zeer geschikt voor beginnerscursussen; in één avond samen te stellen. Overtuigt u zich in ons bedrijf aan de hand van enkele samengestelde exemplaren omtrent soliditeit en eenvoud van constructie.

FA. AMERSFOORT

„Voor al uw DOE-HET-ZELF artikelen”

Apeldoorn, Koninginnelaan 101-103,

Telefoon 055 - 214030

Wij kunnen u alles leveren voor de MODERNE BIJENTEELT voor zo laag mogelijke prijzen uit ruime voorraad.

Vraagt onze jubileum Prijscurant 1976 met vele foto's en afbeeldingen.

Op uw aanvraag zenden wij u die gratis toe.

Tevens komen wij weer op de te houden bijenmarkten.

BIJENSTAND FA. H. T. VAN DAM & ZN.
Jubbega (Fr.) — Tel. 05165 - 13 82

SIEGERLAND - HONINGSLINGERS

aangepast aan de Hollandse raammaat.

- 4 H raams Honingslinger f 280,—
met elektr. motor f 570,—
- 6 H raams Honingslinger f 365,—
met elektr. motor f 650,—
- 8 H raams Honingslinger f 405,—
met elektr. motor f 690,—
- Elektro-motoren 70 Watt (met compleet drijfwerk) f 385,—

Alleen-verkoop voor Nederland

„DE BIJENKORF” - Eemnes.

Tevens leveren wij alle IMKERSARTIKELEN

Zelfbedieningsmagazijn „DE BIJENKORF”

Meentweg 103, Eemnes — Telefoon 02153 - 86704

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 6,50, elk woord meer 25 cent. Bij vooruitbetaling te voldoen op giro-nummer 823276 van de Ver. tot Bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Bij 10 keer plaatsen 10% korting. Inzendtermijn voor de 10e van de maand voorafgaande aan de maand van plaatsing. De redactie aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud.

TE KOOP wegens sterfgeval 4 bevolkte Goliathkasten, waarvan 1 met 3 volken en 3 met 2 volken. Deze kasten zijn door de ontwerper van de Goliathkast zelf gemaakt. Werkwijze en behandeling voor liefst meer ervaren imkers aanwezig. Met deze kasten vele mogelijkheden. Prijs nader overeen te komen. Mevr. v. d. Poel Elderom 315-12 Boxmeer N.B. Tel. 08855-3739.

TE KOOP Radiaal honingslinger. Prijs f 250,— L. Hamming, Emmeloord, Vliegtuigweg 13. Tel. 05270-2392.

TE KOOP: Nieuwe drieraams honingslinger. H. de Vries, Noord 42, Workum, Tel. 05151-1252, b.g.g. 05151-1664.

TE KOOP: 9 nieuwe Simplexkasten (eigen bouw) en 2-raams slinger. G. Brouwer, Boterdijk 13b, Nunspeet. Niet op zondag.

TE KOOP WEGENS OVERCOMPLEET: 2 nieuw bevolkte bijen-kasten (1975) van Duits Fabrikaat in uitvoering Zandermaat en massief Weymouths-Kieferhout (grenen), compleet per kast met bijen en leggende moer (1976) eventueel met heidehoning 1976 en 3 broedkamers per volk, dak met voerbak en reis-raam, uitgebouwde raten e.d. voor de vaste prijs van f 600,— ttaal. St. B. Siebelink, Hazenlaan 1, Doetinchem (tel. 08340-32041).

Bijzondere aanbieding voor de moderne imkeres en imker.

SPAARKAST, simplexmaat van prachtig tropisch hout.

Bestaande uit: 1 losse bodem (makkelijk schoonhouden) met koperen pianoscharnier over de hele breedte van de kast, 1 Broedkamer en 1 honingkamer voorzien van draaglijsten of afstandrepen naar keuze, 1 dak met mooi zilverzink voor slechts f 98,75.

Met 2 broedkamers f 112,50. Met 2 broedkamers en 1 honingkamer f 129,50. Met simplexramen en voerbak f 40,— meer.

Ook geschilderd leverbaar a f 30,— in de kleuren groen, wit, teak of eiken, opgeven welke kleur U wenst.

Deze prachtkast ook in bouw pakket voor de doe het zelfver. Koperen schroeven, gegalvaniseerde spijkers, zilverzink en koperen scharnier erbij, resp. f 84,— en f 97,—.

Alle prijzen zijn afgehaald Bijenpark, Breukelen.

Verzending gaat niet franco plus verpakkingskosten.

Alles onder onze bekende garantie.

BIJENPARK BRULLEMAN, BREUKELLEN

Zandpad 42a, tel. 03462 - 13 03, giro 377905.

VAN OUDS BEKEND sinds 1896.

TE KOOP: Diverse bevolkte bijenkasten en korven. A. G. Wiltgenburg. Dorp 97, Benschoop.

Uit voorraad leverbaar nieuwe FEEKAKASTEN met grote voerbak en bodemventilatie, f 175,— per stuk. Niet franco. Vraag prijslijst bij Feeke Handelsonderneming, Achterdijk 22, Bunnik.

Wij verkopen Bijenvolken in kasten, korven en op ramen, eventueel ook te huur. De bijen zijn kerngezond en worden onder volle garantie geleverd.

BIJENPARK BRULLEMAN, ZANDPAD 42a, BREUKELLEN. Tel. 03462-1303. Vanouds bekend, sinds 1896.

Wij zijn kopers voor alles wat U op bijenteeltgebied kunt aanbieden, zoals bijenvolken in korven en kasten, en verder alle voorkomende bijenmateriaal. Ook ruwe en zuivere was en nederlandse honing. Betaling met contant geld, wordt bij U aan huis gehaald.

BIJENPARK BRULLEMAN, ZANDPAD 42a, BREUKELLEN. Tel. 03462-1303. Vanouds bekend, sinds 1896.

WIJ KOPEN: Inlandse Bijenhoning, Ruwe- Zuivere Bijenwas, Propolis, Honing- en Waszemsrij ARKADIA Lochem. Tel. 05730 - 1827/2219.

Wij leveren alles wat voor en bij een bij nodig is. Hier een greep uit onze imkersartikelen. Transformers, Nosemack, Koninginnemerk-garnituur, Bijenvegers, Handschoenen, Draad per klos, Spoorvieltjes, Wasmoddood, Ontzegelvorken, Raamgrijpers, Bijentabak, Dathepijpen, Gaatjesapparaat, Honingzeven, Honingpotten, Honingslingers, Honingtank inhoud 50 kg voor het vullen van potten, Kunstraat, Draadroosters, Nektapol met Nosemark, Draaglijsten, Bijenkappen en sluiers, Ramen, Koperen oogjes, Kasten, Korven, Honing, Boenwas met echte natuurterpentijn enz., enz. Breng ons eens een bezoek, we wonen hier in de mooie Vechtstreek, zeer de moeite waard. U bent van harte welkom, elke dag zijn we geopend ook zaterdag, zondags gesloten.

BIJENPARK BRULLEMAN, ZANDPAD 42a, BREUKELLEN. Tel. 03462-1303. Vanouds bekend, sinds 1896.